

TEDENSKA SLIKE

Štev. 17.

V LJUBLJANI, v sredo 28. aprila 1915.

Leto II.

Težavna pota trena v Karpatih. Spremljajo ga vojaki na smučih, da pomagajo, če vozovi v zametih obtiče.

G. W. Appleton :

16. nadaljevanje.

Žrtev zarote.

Roman.

„Seveda, gospod,“ je dejal, „proti poldeveti je bilo, ko je bila megla najgostejša. Ona in neki deček sta bila edina potnika. — Kožuh in klobuk? Da, da, gospod, in demantne uhanе. Črne oči in lase. Prav fina dama, to moram reči. Izstopila je v Kew-Bridge, in je hotela iti v Waterloo, če sem jo prav razumel.“

„Samo če se ne motite? Ali je bilo to res sinoči?“

„Ne, ne, gospod, vsaka zmota je izključena. Bodite prepričani, da se ne motim.“

Šel sem na železniško postajo in sem se pripeljal v London — kako in kdaj, tega sam ne vem. Ostavile so me vse moje nade, v glavi se mi je pa vse mešalo.

TRINAJSTO POGLAVJE.

Charley Mortimer me je pričakoval že nekaj časa. Molče sem mu stisnil roko in sem mu izročil pismo.

Videl sem, kako se je pri čitanju nagubalo njegovo prej jasno čelo. Ko je prišel do konca, me je pogledal in dejal:

„To so res čudne, nerazumljive stvari, dragi moj. Ali poznaš njeno pisavo?“

Žal, da je nisem poznal. In povedal sem mu to.

„Ali misliš, da je Marcela sama pisala to pismo?“

„Ne, in tisočkrat ne!“ sem zatrjeval. „In vendar,“ sem pristavil, ko sem se spomnil besed kondukterja cestne železnice — „in vendar“ — vedel nisem, kaj bi mislil, kaj rekel. Zdelo se mi je, da se mi mora zmešati.

„No, kaj?“

„Vse skupaj mi je velika uganjka,“ sem odvrnil. „Razreši jo, če moreš.“ In povedal sem mu, kaj mi je pravil konduktjer.

Žvižgal je polglasno predse in je hodil par minut molče po sobi gori in doli.

„Resnično ne vem, kaj naj si mislim o stvari,“ je dejal naposled. „Daj, pojdiva malo na izprehod. Morda nama sveži zrak razjasni čelo in nama odveje zaveso izpred oči. Kaj tako zamotanega in tako skrivnostno zavitega se mi pa še ni pripetilo na svetu.“

Ali kako je šele gledal, ko sem mu povedal zanimivo dogodbo o begu naše služkinje!

„Nehaj, za božjo voljo, nehaj že!“ je vzkliknil. „Saj bi človek kar zblaznel! Sel sem na zrak, da bi videl jasneje, pa se je vse le še bolj zgostilo in potemnilo.“

Stopala sva globoko zamišljena naprej. Končno je zopet izpregovoril Charley: „Predlagal bi, da porabiva čas do treh v ta namen, da poiščeva še enkrat nadzornika Bealeja. Morda so medtem vendarle zasledili kje dekle.“

Prijateljev predlog se mi je zdel dober, zato sem bil popolnoma zadovoljen z njim. Obedovati se nama itak ni hotelo, zato sva imela dovolj časa.

Ne da bi se posebno podvizala, sva torej stopala naprej v prijetnem svežem zraku. In glej, nič nisva vedela, kako in kdaj sva prišla pred hotel „Cecil“. Bil je precej topel, solnčen dan, mnogo ljudi je zajutrkovalo na stekleni verandi med cvetličnimi nasadi.

Nehote sem se ozrl tja, in koga sem zagledal tam? — Nepozabni mi obraz Eissenov, njemu nasproti pa je sedela — ne, dvomiti ni bilo mogoče — Marcela.

Nad vse iznenaden in preplašen sem sunil Mortimerja v komolec.

„Poglej no tjakajle! Ali poznaš ta par?“ sem vprašal žalostno.

„Pravični Bog!“ je kriknil. „Ali moreva verjeti svojim očem? To je vendar baron z Marcelo! Ampak nikari se mi ne zgrudi po tleh tu na javni cesti in ne pobij mi šip verande s kamni! Pomisli samo, da sva bila že enkrat žrtev optične zmote; veš, takrat na nasipu Kew-Bridge. Pomiri se in bodi pogumen, morda se tudi sedaj motiva.“

Hotela sva se neopažena odstraniti, pa sva se premislila.

„Kaj praviš,“ je menil Charley, „ko bi šla v hotel in bi vprašala po Marceli?“

„To lahko storiva,“ sem odgovoril.

Ravnatelj naju je takoj spoznal.

„O, klanjam se! Gospoda gotovo prihajate zaradi one dame. Prevčerajšnjim na večer se je zopet vrnila v naš hotel.“

„Sama?“ je vprašal Mortimer.

„Da — ampak sedaj je tudi njen soprog tukaj.“

„Ali smem morda vprašati, pod katerim imenom sta se vpisala?“

„Seveda, kot baron in baronica Eissen.“

Železni vitez na Schwarzenbergovem trgu na Dunaju. Slavnostno razkritje tega spomenika v prisotnosti nadvojvode Leopolda Salvatorja. Spomenik je lesen in predstavlja viteza v oklepu. Kdor plača za rodbine padlih vojakov 1. K, sme zabiti v viteza železen žrebliček. — V Ljubljano dobimo — namesto viteza — dva lesena ščita v isti namen. Tudi po drugih mestih dobe podobne naprave.

„Ali ste pa tudi popolnoma prepričani, — da je to ona in ista dama?“

„To se razume — prav gotovo je,“ je odgovoril ravnatelj.

„Vprašal sem samo zato,“ je rekel Mortimer navidezno malomarno, „ker ste nam takrat dejali, da se je vpisala prej kot Marcela.“

Vodja je skomiznil z rameni in se je nasmehnil. To ga nič ne briga. Zahvalila sva se mu in sva se poslovila.

V Scotland Yardu sva vprašala takoj po nadzorniku Bealeju. K sreči je bil baš v svojem uradu in odpeljali so naju takoj v njegovo pisarno.

„Dobro jutro, gospoda!“ nama je zaklical v pozdrav že od daleč. „Ravno prav mi prihajata. Sporočiti vama imam namreč veselo vest. Vaša služkinja, gospod doktor, je lepo speljala na led našega stražnika. Revež! Bil je spočetka strašno obupan. Pozneje pa je popravil vse, kar je zagrešil. Da ga je dekle tako prevarilo, to ga je šele prav podžgalo. Ni miroval prej, preden ni končno vendarle dosegel svojega cilja. Kakor si lahko mislite, je opozorila ženska s širokim, na oči potisnjenim klobukom ter

s svojo čudno hojo — saj je bil to bržčas njen prvi izlet v hlačah — tega ali onega nase. In tako se je stražniku kmalu posrečilo, da je našel njeno sled. Vendar pa je imel še došti dela, preden jo je spravil na varno.

Kakor vam je znano, je bila daleč pred njim in šla po poti proti mostu. Potem se je okrenila in je šla po Star and Garter kvišku, dalje preko Black Horse Lane in Standy Combe Road in je dospela nk Kew, ne da bi hodila po kateri glavnih cest.

Bil jej je vedno za petami, ali postopal je previdno in energično. V neki koči v bližini Kew-Bridga jo je zgrabil, še preden je utegnla smukniti zopet v žensko krilo in jo je aretiriral zaradi tatvine vaše obleke. Odvedel jo je nazaj v Richmond.

Davi, ko ste že odšli od doma, je vaša gospodična sestra spoznala na policijskem uradu svojo bivšo služkinjo in vašo obleko. Dekle je ostalo seveda za sedaj v zaporu. Pravkar je bil stražnik tukaj in mi

je vse poročal; in reči vam moram, da ni bil malo ponosen na svoj uspeh. Jutri se nameravam peljati v Richmond, da pošteno potipljem žilico tej čedni ženski; uverjen sem namreč, da ve, kje je Bertholdi, ki ste ga videli oni večer pred oknom svojega stanovanja. Saj kakor vam je že znano, mi je mnogo na tem, da dobim tega lopova čim prej v svojo pest.“

„Poslušal sem to pripoved z živim zanimanjem ter z največjim zadovoljstvom, ne da bi bil kdaj prekinil nadzornika. Ko sem pogledal potem na uro, sem videl, da je že skrajni čas iti k notarju.“

„To je bilo prvo poročilo, gospod nadzornik, ki mi je napravilo zopet nekaj veselja in me navdalo z novim pogumom,“ sem rekel Bealeju. „Upam, da nama boste mogli kmalu povedati še kaj boljšega. Sedajle ob treh imava s prijateljem važen sestanek pri notarju zaradi one denarne zadeve. Če bo potrebno, vas že obvestiva, kako se je stvar iztekla.“

Poslovila sva se ter se peljala z največjo naglico k notarju.

Kakor je bilo videti, sta napravila baron in baronica Eissen na šefa notarske

tvrdke najbolji vtisk. Po njegovem mnenju skoraj ni bilo možno dvomiti, da lahko z vso upravičenostjo zahtevata naloženi denar. Mortimer pa je z ostro bistroumnostjo iztaknil protislovja v njenih izjavah, ki jih je notar natančno ponovil.

„Vsekakor menim,“ je končal moj prijatelj, „da treba v tem slučaju največje previdnosti in natančnosti. Preden oddamo tako veliko svoto denarja, se moramo pač trdno prepričati, ali pride v prave roke... Sicer pa se kmalu pokaže, ali so moje slutnje in moji ugovori pravilni. Prav dobro pozna damo, in ako je identična z baronico Eissenovo, tedaj se razume, da ne bova niti trenotek več ugovarjala, denar naj se potem kar takoj izplača.“

Notar je pritrdjeval tem mirnim izvajanjem mojega prijatelja.

„Dobro, dobro; popolnoma se strinjam z vami. Domenili smo se z Eissenom in njegovo gospo, da se snidete ob treh v hotelu „Cecil“. Bolje je, da gresta za enkrat sama tjakaj in mi sporočite vsekakor še tekom današnjega dne, kaj sta dognala in kaj ste skupno sklenili.“

Seveda sva bila zadovoljna s tem predlogom in sva se hitro odpeljala v hotel, kamor sva vkljub temu dospela nekoliko prepozno.

Oddala sva svoji vizitki, in po kratkem čakanju so naju odvedli v neko sobo v drugem nadstropju.

Baron sam je odprl vrata, hladno se je naklonil ter naju je prosil, naj vstopiva.

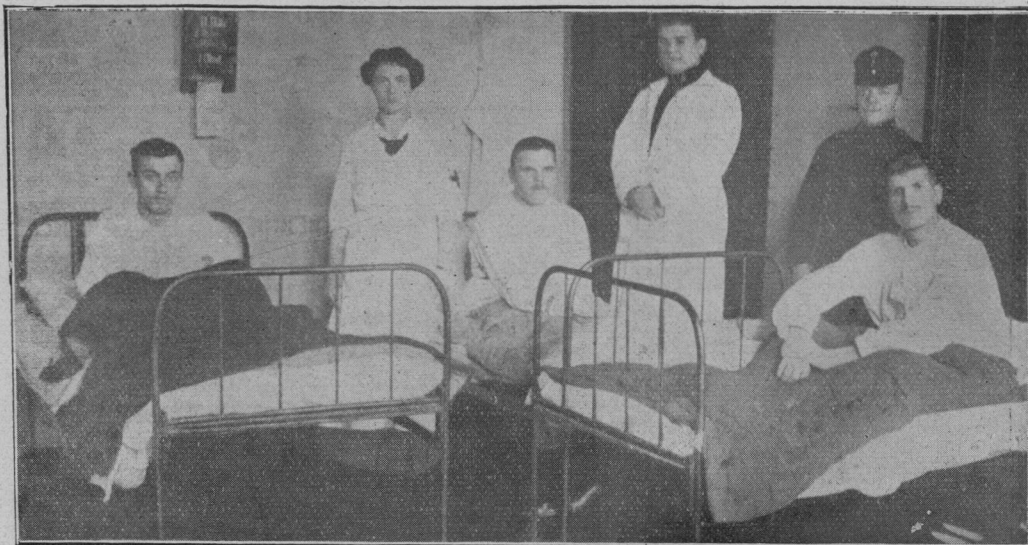
V istem hipu se je dvignila s fotelja dobro znana mi pojava; smehlja je nama je stopila par korakov nasproti ter naju je pozdravila.

„Izredno me veseli, gospod doktor, da vas zopet vidim, in tudi vas, gospod odvetnik.“

Obstal sem kakor priklenjen. Vedel nisem, ali je resnica, ali morda samo sanjam... Okna so bila skoraj popolnoma zastrta s težkimi, temnimi zavesami, tako da je vadal v sobi polmrak; samo od kamina sem je prihajal medel svit. Ali vendar, če ta ženska ni bila Marcela, potem je gotovo, da je bila njena dvojnica. Oblečena je bila, kakor da še ni dolgo, odkar se je vrnila z izprehoda. Kožuhovinasti baret je imela še na glavi, plašč pa je bil odpet in zavih-njen, tako da je bilo možno videti krilo in z bobrovino obšito bluzo, ki ju je nosila zadnje dni pri nas.

V ušesih je imela iste demantne uhane, in skozi gost pajčolan sem mogel videti Marceline poteze, njene oči, njeno polt in

njene lase. Vendar pa sem našel na njej tudi marsikaj tujega, meni nepoznanega. Njen glas ni bil tako melodičen, kakor glas Marcela; stisnila mi je tudi povsem drugače roko, kakor je storila to Marcela. Ostal sem poleg nje docela hladen, popolnoma sem pogrešal ono neizrekljivo, ki mu ne vemo imena, ki nas kakor električna iskra preveva po vsem telesu, kakor hitro smo v bližini ljubljene ženske. (Dalje sledi.)

Skupina ranjencev v ljubljanski bolnišnici: strežnica je gđ. Del Cot, hčerka predsednika Rdečega križa.

Vojaška narodna.

Moje dekle — puška,
zvesta mi je kamor grem;
stala bo pri meni,
ko na tuji zemlji umrem.

Moja ostra sablja,
svetla kakor solncece,
meni bo svetila
še na mrzlo srcece.

Ptičke z drobnim kljunom
jamo skopljejo hladno,
na zeleni travnik
k belim rožam me neso.

Pa na grobn rože
tožno bodo gledale,
in na grobu ptičke
milo bodo pevale.

F. T.

Kruh iz krompirja pred sto leti.

Sedaj se splošno govori, da bi delali kruh iz krompirja, in marsikdo je že napravil poskus s tem novim kruhom. Mi ne bomo tu razpravljali o kakovosti takega kruha, pač pa hočemo navesti, da so tudi pred sto leti prišli pri nas na misel peči kruh iz krompirja. V dokaz temu leži pred nami

razglas, pisan v nemškem in slovenskem jeziku. Slovenskega prevoda najbrže ni oskrbel Vodnik, ker je preslab in se glasi takole:

Nauk

Iz Krompira Kruh peči.

1. Vzami Krompira več ali manj, kolikor misliš Kruha speči. Krompir deni v posodo, nali čiste vode, de se parst odmoči; čez eno uro ga čisto operi, odergni s' šetjo vsaki Krompir, de se vsa parst iz gerb inu jamic izčedi, odlivaj gerdo vodo inu nalivaj čisto, dokler ne bo več kolna, ampa čista ostala. Zravno tiga odreži vse nitke inu korenice od Krompira.

2. Oprane Krompire strugaj vsakiga po samim v' čednim na pol s' vodo na polnenim škafu iz mehkiča lesa na strugavnim ribežnu, kakoršni je v' kuhinah za kruh ali hrin ribati. To struganje sturi s' pod vodo vtoplenim ribežnam. Hrastavi škaf ni dobri, hrastavina daje črnilo od sebe.

3. Vsedik, katiri se od struganiga Krompira na dno škafa vleže, dobro premešaj, inu ga precedi skuzi gosto sito v' drugi čedni škaf. Na grobiši dele, katiri skuzi sito ne gredo, vlivaj čisto vodo tako dolgo, dokle vse čiste' drobne dele precediš. Kar pa nardebelejšiga v' situ ostane, je dobro za živino pitati.

4. To kolno inu rudečkasto precejenje se v' pet ali šest urah vsede, inu cvetna Krompirova moka pade na dno posode. Zgoraj stoječo vodo odli varno počasi, nali drugo čisto vodo, zmešaj ves vsedik s' njo, inu precedi skuzi še bol gosto sito v' drugo posodo: Kader se spet na dno

Beg belgijskih rodbin iz Dixmuidena pred bombardiranjem.

vstavi, odli vodo, nali drugo, precedi kakor prej, to delaj tako dolgo, dokle voda nič več rudečino ne nategne, temoč clo čista ostane.

5. Tedaj odli vso vodo, pograbi vsek s' čedno leseno žlico iz dna, razdeni ga na papiru, inu posuši ga na prosti sapi

kar vajenim gospodinam ni treba tukaj praviti.

10. Tako dobimo dobri beli Kruh, katiri je od navadnega žitnega Kruha samo v duhu po Krompiru razločen, pa zares boljši, ku vsaki ječmenak, ovsenak, ali turšičenak.

Iz Bukovine: Bukovinski pastir iz okolice mesta Kolomeje s čredo.

v' sencu, po zimi pa v zakurjeni hiši. Ako je prav suh, ostane lahko en celo leto neskašen. Popelnate barve inu beli Krompir je bolji sa Kruh, ku rudeči.

6. Ta vsedik ni prava moka, ampa zgolj neskvastiva kripčava, inu zatori tudi sama na sebi ni za Kruh. De se iz nje Kruh sturi, more zmešana biti ali z' ravno tolko prave žitne moke, ali drugiga obarjeniga Krompirja. Namesti žitne moke more Krompir barjen inu napravljen biti tako:

7. Kadar imaš uno Krompirjevo kripčavo, deni drugiga sroviga Krompirja v krop, inu ga bari, dokle mu koža poka, inu se rada lupi. Izstresi ga iz piskra, olup, preženi skuzi sito, inu ga gnedi, dokle vse gručasto zgubi. To pa sturi, kader je Krompir še vroč, inu kader hočeš Kruh peči. To testo zmešaj inu zgnedi s' gori popisano kripčavo. Predno pa je vse dodelano, more tudi kvas biti.

8. Za Krompirjovi Kruh je vsaki za Kruh navadni kvas dober. Ako ga pa hočeš iz Krompirja narediti, ga sturi tako: vzami gori popisana testa pol libre, ravno tolko kripčave; oboje z' eno unco vode, dobro vmedi, postavi na gorko. Čez 48 ur, kader kisli duh dobi, permešaj še nekaj testa inu kripčave, vmedi, inu postavi na gorko. Sturi še tretič tako, inu čez 6 ali 7 dni boš kvas dobil. To delo je li enkrat potrebno; za naprej boš od vsake peke en kos gnedeniga testa perhranil, katiri se bo do druge peke skisal, kakor per pekah iz žitne moke kvas hranio.

9. Po ti perpravi znaš Kruh peči. Ako češ 24 liber Kruha speči, vzami 12 liber Krompirove kripčave inu 12 liber obarjeniga Krompirjoviga testa. Oboje zmešaj, na večer pred peko sturi iz polovice tiga testo, premesi v' vodi razmočeni kvas, omeši inu pusti čez noč na toplim stati. Zjutra boš našel, de je testo gori prišlo, razpokalo, inu kislikasto diši. Potle perdeni drugo polovico Krompirove kripčave inu testa, osoli, gnedi, inu sturi vse, kar je sicer per krušni peki navadno,

Navedeni razglas ali „Nauk“ je bil objavljen 7. novembra 1806. leta, torej pred več kot sto leti. Če se po tem navodilu da napraviti res dober kruh, zato ne prevzamemo odgovornosti, temveč priobčujemo ta razglas le kot zgodovinsko znamenitost, ki bo gotovo marsikoga zanimala.

Akt nam je prepustil v prepis mestni arhivar ljubljanski, gospod Oton Župančič, za kar se mu najtopleje zahvaljujemo.

Rumunski lepoticu — koketki — iz Bukovine

List „Tedenske Slike“ je najbolj zanimiv slovenski ilustrovani tednik. Razširjajte ga in pridobivajte mu novih naročnikov!

Fridtjof Nansen:

Krasnojarsk v Sibiriji.*)

Ko smo se mestu bližali, je začelo deževati. Večkrat so nam prihajali nasproti kozaki, da vidijo, kako dolgo bo še trajalo, da dospemo do cilja. Očividno so nas v Krasnojarsku pričakovali.

Končno, okoli pol 8., smo se v najhujši temi in med ploho približali mestu. Z višine, s katere smo se peljali, je delala električna razsvetljava krasen vtisk, in kmalu nato smo zagledali svetlo plapolajoče kresove in baklje pred seboj v dolini. Ko smo dospeli bližje, smo videli v svitu mogočnih ognjev veliko, črno, nepremično maso ljudi, in potem smo zagledali slavalok z ruskimi in norveškimi zastavami, in temne postave so se gibale pred kresovi tja in sem ter so vihtele baklje.

Bilo je, kakor da se je naš voz zagostil v gosto množico, ki se je gnetla okoli nas ter klicala viharo „Ura!“ Morali smo izstopiti, ter so nas sprejeli župan, predsednik Geografske družbe, odposlanec odsotnega gubernatorja i. dr. Pozdravni nagovori, ura-klici in vriskanje, medtem pa je lilo curkoma, živo so svetili kresovi in baklje. Skratka, vse skupaj je bilo prav fantastično. Od 3. popoldne so nas čakali na dežju ti ljudje in gotovo še mnogo drugih!

Zdaj so posadili poslanca Vostrošina in mene v lahko kočijo z dvema lepima črnima konjema in v diru je šlo po holmu navzdol v mesto, skozi električno razsvetljene ulice h krasni hiši trgovca Petra Gadaloja, ki nas je s svojo soprogo, hčerko in sinom sprejel kar najpriskrneje. Pri njih sem stanoval.

Tako smo dosegli davno zaželjeni cilj, Krasnojarsk in sicer natančno na določeni dan, 25. septembra (1913), kar je bilo naravnost čudovito, če pomislim, koliko tisoč kilometrov smo prebrodili od našega odhoda iz Kristijanije in na kako raznovrsten način se je to zgodilo. Zdaj

sem imel še tri dni časa, preden sem imel z inženjerjem Wourtzlom odpotovati dalje na vzhod. Toda gostoljubno mesto si je

*) Iz pravkar izišle knjige „Sibirija, dežela bodočnosti“, ki jo je lani spisal slavni norveški raziskovalec severnega tečaja.

ubilo v glavo, da mi ti dnevi ne smejo miniti brez koristi. Toli „velik dogodek“, kakoršen je bil naš prihod, so morali proslaviti, da, prosili so me celo, naj bi jim predaval o svojem potovanju, kar sem tudi obljubil. Predvsem pa sem se moral nekako urediti; najprijetnejše je bilo zopet enkrat umiti se in se iznebiti vsega prahu in blata s poti, potem preobleči se ter potem s svojima tovarišema s ceste sesti za svečano pokrito mizo pri mojih gostiteljih, ki niso vedeli, kaj vse naj nam bi storili na ljubo. V takih trenutkih sem se vprašal večkrat: ali ima življenje sploh svetlejših žarkov kot je prihod bodisi v šotor iz snežnega meteža, ali v koč s plapolajočim ognjem na ognjišču iz megle in dežja na visokem gorovju, bodisi v palačo kakor tu po dolgem pretresanju na poljski cesti?

26. sept. Moje prvo delo je bila priprava za predavanje potrebnih svetlobnih slik. Večino svojih negativov sem razvil na parnikih „Correct“ in „Omul“ (med plovbo po Jeniseju), kjer je bila kopalnica izpremenjena v temnico zame in za Vostrotina. Eden izmed konservatorjev krasnojarskega muzeja je sprejel nalogo, po izbranih mojih negativih napraviti svetlobne slike; delo je izvršil izborno. Potem sem moral dopoldne poiskati trgovino s fotografskimi sredstvi, kjer sem si mogel za svoje aparate potrebne filme in plošče preskrbeti za nadaljnje potovanje. Večina moje zaloge je bila že izrabljena. Tudi to se je dalo z Vostrotinovo pomočjo izlahka opraviti. Potem sem poiskal banko in izmenjal denar in končno sem si popolnil svojo obleko, ki je postala po toli dolgi poti že dokaj zdelana.

Nato me je vzel Vostrotin na voz, da se peljeva po mestu in da mi pokaže zanimivosti. Videla sva glavno cerkev Rojstva

Ščegolijev pa je oboke zgradil iznova ter je za okrasitev notranjščine žrtvoval nad milijon mark. Če si hoče v Sibiriji kak bogataš pridobiti zaslug za domovino, da se zidati cerkev. Posetila sva tudi mestni park, ki je največji v vsej Sibiriji. Bila je zdaj že

se ondi mestoma na 300 do 400 m in dere s hitrostjo 8—10 km na uro. Potem pa se razširja reka zopet na širino 1 in pol km in še več; pod to točko, proti mestu, se deli reka v dva rokava, ki obkrožujeta lepe, nizke, z brezami porasle otoke. Jenisej s

Koncentračni tabor ruskih vojnih ujetnikov po bitki v Mazurih v Vzh. Prusiji.

jesen in cvetlice so bile odcvetele, toda tu so bila še iglasta drevesa, breze in drugo listnato drevje, in prav dobro sem si mogel predstavljati, da mora biti tu poleti, ko je vse v polnem cvetju, naravnost čarobno. Mesto ima široke, čisto ravne ulice. Na glavnih cestah je nekaj zidanih hiš, a večina je lesena.

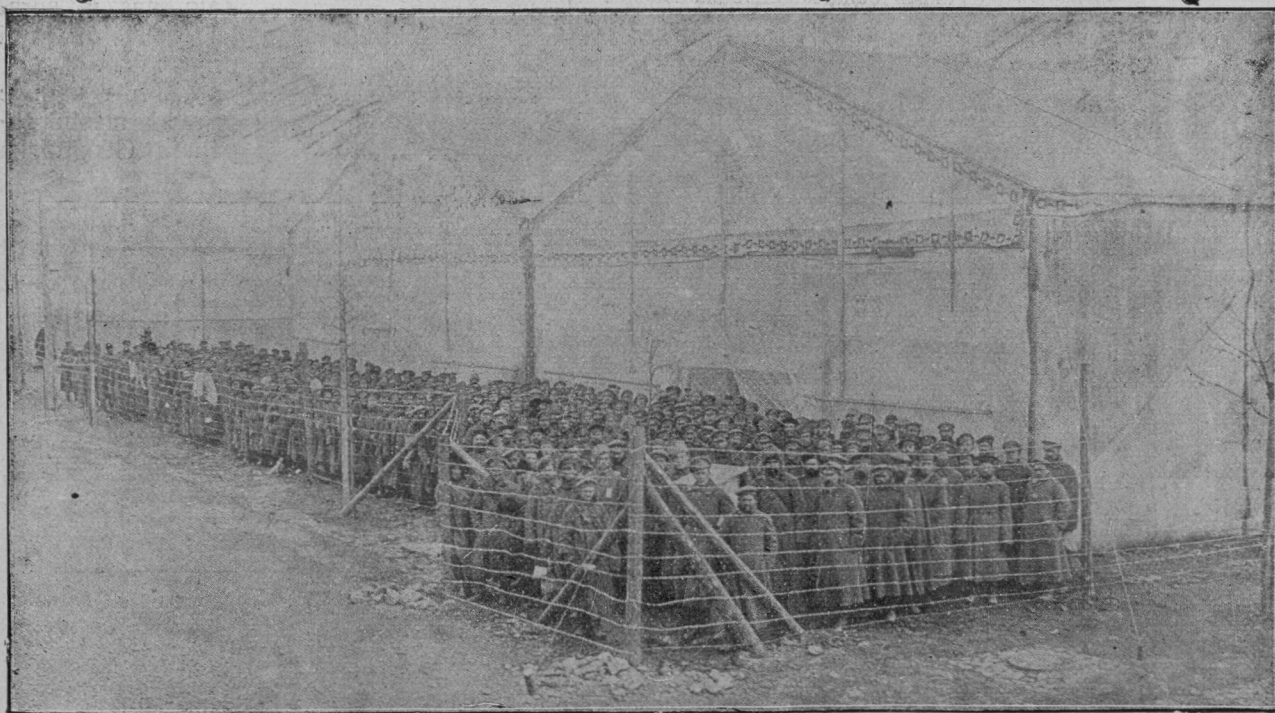
Krasnojarsk ima okoli 80.000 prebivalcev in leži lepo na levem bregu Jeniseja v ravnini, obdani na obeh straneh od visokih gora. Na zahodu se dvigajo ob mestu strme višine, preko katerih smo se sinoči vozili; sestojajo iz rdečega peščenca z rdečo laporsko plastjo, ki je dala mestu njegovo ime. „Krasno“ pomeni po ruski rdeče, a tudi lepo. Nasproti mestu, na

svojima dotočnima rekama Angaro in Selengo je peta najdaljša reka na svetu, Iker je dolga okoli 5200 km, izvira daleč v Mongoliji in se z močnimi vodenimi masami izliva v Ledeno morje. Reka teče 71 do 1000 m nad morsko gladino ter ima v vsem spodnjem teku silno širino; severno mesta Jenisejsk le malokdaj pod 2 km široka, često pa še širša. Ob ustju znaša njena širina okoli 50 km! Ribolovstvo je na spodnjem Jeniseju, kakor na vseh drugih velikih sibirskih rekah, vsako poletje zelo razsežno in izdatno, in odkar gre v poslednjih letih redna zveza parnikov gor in dol po reki, se je ribolovstvo prav zelo razvilo. Nekatere ribe v Jeniseju dosežejo izredno velikost; jeseter n. pr. more biti 90—100 kg težak; navadni jesetri pa tehtajo 20—30 kg. Najdaljša njelma, ki sem jo videl, je merila 1'08 m.

Popoldne je moj gostilnik preskrbel dobre konje za ježo, ker je čul, da bi si rad ogledal mestno okolico in spoznal njene geološke razmere. Mogel sem torej s hišnim sinom pojezditi preko višin na zahodu Krasnojarska. Videla sva valovito planoto brez drevja; kamenje je menda večinoma rdeč peščenec. Planjavo preprežajo od vode izkopane doline. Obdelanega polja je bilo videti spodaj po dolinah, a tudi tam le malo.

27. sept. Nad mestom vodi okoli 900 m dolg železniški most preko Jeniseja; za vozove in pešce pa ni mostu in se je treba zato z brodom na žični vrvi prevažati. Promet čez reko je velik, in večkrat so čakale na bregu cele vrste različnih vozil na prevoz, posebno kadar je v Krasnojarsku sejem. Človek mora imeti torej časa, če hoče z brodom na drugo stran.

Tudi mi smo morali čakati. Danes je velik praznik in včeraj je bil sejem, zato je

Ruski ujetniki čakajo pod Karpati vlaka, ki jih odpelje na Ogrsko.

Kristovega, ki je s svojimi visokimi stolpi in pozlačenimi kupolami krasna ter kipi na vseh straneh iznad mesta. Krasnojarski posestniki zlatih rudnikov so začeli z gradnjo te cerkve l. 1843., a l. 1849. so se oboki udrli; bogati posestnik zlatega rudnika

vzhodu Jeniseja, so gore še višje in raztrganejšje; deloma so zgrajene iz eruptivnega kamenja, pobočja jim krije redek gozd.

Nekoliko višje nad Krasnojarskom bruha Jenisej skozi gorski prelaz; zožuje

Zamorci v francoski armadi: Ranjen zamorec v nemškem ujetništvu.

je bilo mnogo ljudi na poti. Toda bilo je zabavno, gledati vse te ljudi, ki so bili videti zdravi, veseli in zadovoljni. Zdaj so se vračali s konjem in prazno telego (kmečki voz) domov v vas; žene in dekleta so imele na sebi svoje najboljše obleke. Kadar je došel nabito polni brod do mostu, so šli konji in vozovi na kopno, dokler ni bil brod prazen, in nato se je vsulo zopet s kopnega na brod, dokler ni bil brod poln vozov, konj in ljudi. Nato smo odrinili in hitro smo se vozili čez reko, da pristanemo na na nasprotnem bregu. Toda izkrcali smo se le na otoku, jezdili smo preko njega ter šli nato zopet na drug brod. Končno smo bili na trdnih tleh nasprotnega brega in smo mogli jezditi, najprej v naglem kalupu proti jugu čez planjavo ob reki in nato po dolini med hribi, dokler nismo dospeli do granitnih hribov, ki sem jih hotel videti...

Popoldne so priredila športna društva in šole v Krasnojarsku nam na čast nogometno tekmo na mestnem športnem prostoru. V poslednjih letih je šlo preko vse ruske države močno športno gibanje, takozvano Sokolsko gibanje, ki izhaja od Čehov, ki so 1912 slavili že njegov 50. jubilej. To gibanje je ruska vlada podpirala in po vsej ruski državi, tudi v Sibiriji, so se ustanovila sokolska društva. Ruski drsalski tekači ki so se nam — Norvežanom — izkazali najbolj nevarne tekmece v boju za svetovno mojsterstvo, so člani Sokola. Na športnem prostoru nas je krasnojarska močna

Iz Belgije: Mlade Belgijce, ki so izkušali utesi preko francoske meje k belgijski ali francoski vojski, vodijo v zapor.

Iz angleške armade: Indijski vojak na francoskem bojišču, zakrit s svojim konjem.

mladina v svojih ličnih svetlih oblekah sprejela z veliko prisrčnostjo, in veselje je bile gledati njihovo vneto in spretnost pri igri.

Nato smo posetili izvrstni muzej, kjer so nam uslužbenci in ravnatelji priredili slovesen sprejem. Muzej ima dragocene razne zbirke, naravoslovne, arheološke, etnografske i. dr. Posebno etnografske so me zanimalo, zlasti zbirke Jenisej-Ostjakov, Tunguzov, Samojedov in drugih domačinov, in pod vodstvom vrlega muzealnega uradnika sem se naučil med nastopajočim mrakom marsičesa novega o predzgodovini in sedanjosti te dežele.

28. sept. Danes sem predaval v Geografski družbi. Govoril sem o svojem potovanju, kazal svetlobne slike in pripovedoval o koristi rednega prometa z ladjami skozi Karsko morje do ustja Jeniseja. Vostrotin je bil tako prijazen, da je bil zopet tolmač. Prisrčni, zanimanje izražajoči način, s katerim smo bili sprejeti od dubkom polne dvorane, me je morda bolj kot vse drugo živo prepričal o velikem pomenu, ki ga pripisujejo prebivalci tega sibirskega dela

bodočemu razvoju morske zveze z Evropo. Saj ni čudno. Vzlic železnici se čutijo s svojimi najvažnejšimi produkti zaprte, in misel, da bi mogli v bodoče te produkte preko morja poslati venkaj, se jim zdi življenjska potreba. Njihove velike reke so kakor ustvarjene za tako zvezo; odpravljanje blaga po reki navzdol je izredno lahko izvršljivo, in vsi kažejo proti severu na Ledeno morje kot na rešitev in izhodišče. Zato nas je sprejelo mesto zdaj toli prijazno...

Zvečer nam je priredil mestni župan in Geografska

Ivan Deržič,
poročnik v rezervi, odlikovan s častniškim zaslužnim križcem I. razreda.

družba veliko slovesno pojedino; govorilo se je mnogo toplih zdravic, vladalo je veliko navdušenje in dospelo so celo pozdravne brzojavke iz Irkutska in iz drugih sibirskih krajev.

29. sept. Ob 5. zjutraj so me moji gostoljubni gostilniki spremili na kolodvor. Tam sem na svoje presenečenje našel že svojega gostitelja od sinoči, ljubeznivega mestnega župana, od katerega sem se bil poslovil šele pred par urami. Potem je prišel tudi predsednik Geografske družbe in še mnogi drugi, ki so prihiteli, da mi rečejo še zadnjič „Zdravstvujte!“

Po ceni zmaga.

Razne zanimivosti iz vojnih časov nam hrani zgodovina. V splošnem je bilo vedno tako, da je eden zmagal in drugi je bil premagan; eden je bežal, drugi ga je podil. Toda zgodovina pozna tudi bitko, ki je gotovo edina svoje vrste na svetu: da sta namreč bežali obe vojski, vsaka na svojo stran. Ta bitka je bila l. 1480. ob reki Ugri na Ruskem.

Stvar je bila taka-le: Kakor je znano, so bili Rusi od l. 1237. pod tatarsko oblastjo. Ta oblast je obstojala v tem, da so morali ruski knezi tatarskim hanom plačevati davek. Sicer je l. 1380. Dimitrij Donski zmagal Tatare na Kulikovem polju blizu Dona, toda Tatare so si zopet opomogli, ker so bili ruski knezi nesložni. Tako so ruski

knezi morali še nadalje plačevati davek. Toda tudi med Tatare so nastali spori, zato je bila njihova sila zelo oslABLJENA. To je izvedel moskovski veliki knez Ivan Vaziljevič (1463—1505) in je prenehal pošiljati davek Tatarom.

Takrat je bil han zlate horde Ahmet. Tatare so nekaj časa čakali, kdaj jim bo moskovski knez poslal davek. Toda zaman. Davka ni bilo. Zato pošlje han l. 1480. poslanca v Moskvo terjati davek. Ivan Vaziljevič pa je baje v sveti jezi razbil basmo t. j. sliko, pred katero so morali prej moskovski knezi poklekovati in poslušati ukaze tatarskega hana. Po drugih poročilih je dal poslance celo obesiti. Vojna s Tatare je bile sedaj neizogibna. Nekateri zgodovinski viri pravijo, da je poljski kralj Sigmund nahujskal hana proti Moskvi. Res, velika tatarska armada se je bližala. Ivan Vaziljevič je zbral svoje bojare in je šel Tatarom naproti. Pri reki Ugri so se srečali in so se postavili vsak na eno stran reke:

Rusi so se Tatarov zelo bali. Poznali so njih silo in grozo, zato si niso upali napasti. Bojari so svetovali Ivanu Vaziljeviču,

Odlikovanci avstr. motorne baterije v D...
× Avgust Keršič, iz Sp. Šiške, ostali trije so Čehi.

naj se skuša s Tatare mirno poravnati. Ivan Vaziljevič je poslušal njihov nasvet in je poslal Ivana Tovarkova z bogatimi darovi k hanu. Han je darove sprejel in je napravil poslancu dolgo pridigo, v kateri je očital Ivanu Vaziljeviču njegovo postopanje. Rekel je, da je pripravljen skleniti mir, ako pride knez k njemu v šotor.

Tovarkov se je vrnil in je sporočil Ivanu Vaziljeviču, kaj da zahteva han. Ivan Vaziljevič se seveda bal za svojo glavo in ni šel. S strahom so čakali Rusi tatarskega napada, in Ivan Vaziljevič je že premišljal, kako bi se skrivaj umaknil. Med tem pride v tabor tatarski sel s poročilom od hana na kneza:

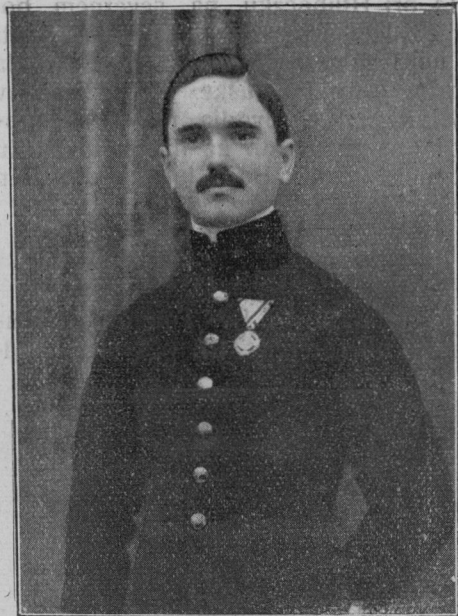
„Ako nečeš ti priti, pa pošlji svojega sina ali brata.“

Ivan Vaziljevič ni nikogar poslal in je mislil na beg. Prišel je zopet sel:

„Ako nečeš poslati niti sina niti brata, pa pošlji Nikifora Vasenkova.“

Steckenpferd-lilijinomlečno milo

prej ko slej neutrno za racionalno oskrbo polti in lepote. Priznanostna pisma. Po 1 K povsod.

† **Počkar Viktor,**
c. in kr. nadporočnik, iz Ljubljane, padel na severnem bojišču.

Ta Vasenkov je bil poveljnik. Pa niti Vasenkov ni hotel iti v tatarski tabor. Sedaj so mislili na ruski strani, da je poraz neizogiben in so se začeli umikati; naenkrat so pa izvedeli, da tudi Tatare beže.

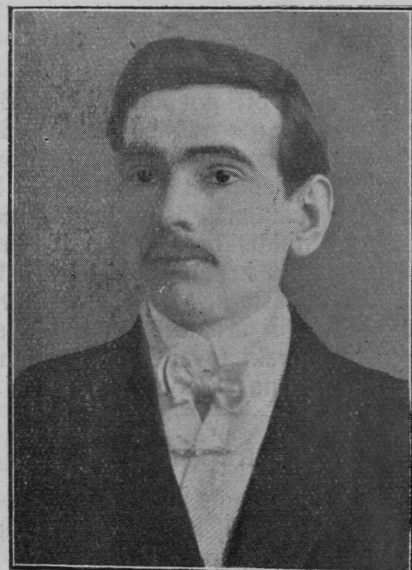
Tatarski han je namreč mislil: „Če je knez tako ponosen, da ne pošlje nikogar k meni, gotovo ima močno vojsko“ — in se je spustil v beg. Rusi pa so mislili, da jih mislijo Tatare obkoliti in so tudi bežali. Rusi namreč niso vedeli, da se jih Tatare prav tako boje, kakor oni njih.

Tako sta bežali obe vojski vsaka na svojo stran. Šele ko je Ivan Vaziljevič zvedel, da Tatarov ne bo za njim, je napravil obraz — zmagovalca. Vsa Moskva ga je veselo sprejela.

Tako se je končala ta bitka l. 1480. brez kaplje krvi — in Rusija je bila prosta tatarskega davka.

† Počkar Viktor,

c. in kr. nadporočnik 15. pešpolka, je bil rojen v Ljubljani dne 30. novembra 1886. Ko je dovršil četrto realko, je vstopil v mariborsko kadetnico, katero je l. 1907. dovršil s prav dobrim uspehom. Kot praporščak je bil dodeljen 15. pešpolku. Leta 1910. je postal poročnik in se je vežbal posebno v signalizaciji, telefonu in sodstvu ter dosegel čast sodnega častnika. Ob mobilizaciji je postal nadporočnik. Ves čas je služil v Galiciji in sicer najprvo v Lvovu, potem v Mostych Wielkich in nazadnje v Tarnopolu. Tako je bil nesrečnež izpostavljen

† **Rudolf Tschokert,**
padel 31. januarja 1915 v Karpatih.

Četovodja Franc Rapotec,
odlikovan z nemškim železnim križcem II. razreda in avstrijsko hrabrostno medaljo II. razreda.

ljen ravno ruskemu navalu in je 23. avgusta 1914 pri Htuboczku na severnem bojišču v 28. letu svoje starosti junaške smrti častno umrl za cesarja in domovino. Krogla iz sovražne strojne puške ga je zadela v čelo. S klicem: „Četovodja, prevzemite poveljstvo!“ se je zgrudil na tla in na mestu umrl junaške smrti. Bodi junaku ohranjen trajen spomin!

† Sebastjan Kekec,

rodod iz Trnovec pri Sv. Tomažu na Štajerskem, je bil rezervist 87. pešpolka. Od-

† Sebastjan Kekec, iz Trnovec pri Sv. Tomažu na Štajerskem, padel na južnem bojišču.

zval se je mobilizaciji, odrinil v Celje in kmalu nato na južno bojišče. V bojih pri Višegradu je našel junaško smrt. Zapuščena žena in dva otroka! Naj v miru počiva!

† Anton Štibil.

Na severnem bojišču je padel Anton Štibil, vojak c. in kr. lovskega polka št. 7. Dne 15. sušca je odšel z Vrhniške na bojno polje, dne 24. sušca 1915 ob pol 10. ponoči ga je že ljubi Bog poklical k sebi, ga rešil zemeljskih težav in telesnih bolečin.

Tonček! Blagor ti, ker že počivaš,
v tihi zemlji mirno spiš...

Doma je bil zelo priljubljen, in imel je veliko prijateljev, ki žalujejo po njem. Ima še 4 brate in mater. Ko je jemal slovo od nas domačih, nam je pravil: „Zadnji-krat sem tukaj, nazaj ne pridem nikdar več!“ Zadnji večer je prepeval ono že ti-sočkrat ponavljano pesem:

„Z Bogom, ti predragi kraj —“

N. v m. p.!

Ivan Deržič.

V Gradcu je bil gospod Ivan Deržič, poročnik v rezervi, (po poklicu pristav južne železnice) dekoriran z najvišjim odlikovanjem, katero se prizna rez. častnikom. Bil je odlikovan s častnim zaslužnim križcem I. razreda na traku hrabrostne svetinje. Zasluge si je naš hrabri rojak pridobil v Karpatih! Po prestanih krivicah v civilu zaslužena odlika pri armadi! Mi pa, obojito njegovi stanovski tovariši mu čestitamo k odlikovanju iz dna srca. D. V.

Franc Rapotec,

četovodja pri motornih baterijah, se je udeležil zavzetja belgijskih trdnjav Liege, Lille, Namur in Antverpe. Pozneje se je bojeval tudi na francoskem bojišču, pred-

kratkim se je pa udeležil z motornimi baterijami bojov v Rusiji. Za zasluge v vojni je bil odlikovan od nemškega cesarja z železnim križcem II. razr., avstrijski cesar pa ga je odlikoval s hrabrostno medaljo II. razreda.

Avgust Keršič,

ki služi pri 8. bataljonu trdnjavskega topničarstva z možnarji 30.5 cm, je bil odlikovan z nemškim redom železnim križcem III razreda. Njegov bataljon sestoji iz Slovencev, Čehov in nekaj Nemcev ter je bil na belgijskem bojišču. Hrabri Slovenec Keršič je bil pred vojno član Sokola, Čitalnice in tamburaškega zbora v Sp. Šiški.

Štirje sinovi v vojni.

Fran Jenko, meščan ljubljanski, je oče sedmerih sinov, med njimi so 4 vojaki: Fran Jenko, c. kr. orož. stražmojster, je bil v Bos.-Hercegovini na srbski meji ter se bolan vrnil domov, sedaj se nahaja v Raketu na Kranjskem; Ivan Jenko, rez. rač. podčastnik pri c. in kr. pešpolku št. 22., se nahaja v S....; Alojzij Jenko, rez. rač. podčastnik pri c. in kr. pešpolku št. 97., bil v Galiciji, bil ranjen in se sedaj nahaja v Gorici; Avgustin Jenko, c. in kr. narednik pešpolka št. 22., bil je ranjen na srbski meji ter je zopet na vojnem polju. — Oče je tudi služil kot podlovec pri lovskem polku, bil pri okupaciji v Bosni in Hercegovini l. 1878 ter še živi.

Minoli teden.

Boji se na vseh frontah nadaljujejo, in se tudi v Karpatih niso ustavili docela. Rusi dobivajo vedno nove polke. V Karpatih je naš nasprotnik ustavil svoje, z velikimi izgubami združene napade le proti nekaterim važnejšim odsekom bojne fronte. To velja zlasti za doline rek Ondave, Laborce in Unga. Toda med dolinama rek Laborce in Unga je sovražnik tudi sedaj še poskusil, da bi prodril z močnimi četami. Tako so se znova razvili v gorjenji dolini reke Cziroke pri Nagypolanyju, kakor tudi na celem ozemlju, kjer izvira ta reka, srčiti boji, ki so trajali več dni in noči. Tudi tu je končno zadela ljute ruske sunke ista usoda kakor vse prejšnje napade. Po izgubi več tisoč mrtvih in ranjenih in nad 3000 neranjenih ujetnikov je sovražnik opustil nadaljne navale. Nasproti mnogim, v inozemstvu razširjenim, tudi uradnim vestem ruskega armadnega vodstva o uspehih v dolgotrajnih karpatskih bojih, lahko konstatiramo, da se nahaja

akcija tudi v Bukovini in v južni Ruski Poljski, ob Pilici in drugod. Povsod se vrše hudi boji in grme topovi brez prestanka. Le na Srbskem vlada mir, ker se Srbi ne upajo več napasti naših postajank, saj imajo dovolj posla z bolgarskimi napadi ob srbski vzhodni meji. Proti Dardanelam pripravljajo Angleži in Francozi baje novo veliko akcijo z morja in tudi s kopnega. Vobče se poroča, da se pripravlja za mesec maj splošna ofenziva naših nasprotnikov, ki nameravajo z vso silo naskočiti avstrijsko-nemško fronto na Poljskem in v Karpatih, nemško fronto na Francoskem in v Belgiji ter ob enem prodirati v Dardanele. Do maja bodo imeli baje naši nasprotniki povsod na bojiščih nove armade. Dokler se bojišča ne osuše in ne nastane suho vreme, ni baje pričakovati odlo-

† Anton Štibil, z Vrhniške, padel na severnem bojišču.

čilnih bitk. Avstrijci in Nemci so dobro pripravljeni na vse ter trdno upajo, da zlomijo tudi nadaljnje naskoke, kakor so jih doslej. Nemci in Francozi zopet pošiljajo zrakoplove in aeroplane napadati mesta in luke. Celo na Angleško jih pošiljajo Nemci zopet z uspehom. Ne daleč od katedrale v Reimsu so Nemci opazili novo sovražno baterijo ter jo jeli obstreljevati. V Argonih so Francozi metali bombe, ki so povzročale bljuvanje. Sovražen napad severno od Le Four de Parisa se je izjalovil. Med rekama Mas in Mozel so Nemci pri Flireyju odbili z velikimi izgubami za sovražnika napad, ki so ga Francozje izvršili v široki formi. V Preterskem gozdu so Nemci nadalje pridobili na tleh. V Vogezih je sovražnik brezuspešno napadel nemške pozicije severno-zapadno in južno-zapadno od Metzerala in Sondernacha. Tudi tam so imeli Francozi močne izgube. Neki francoski letalec je metal bombe na Lörach. Zdej se pripravlja baje nemško zračno brodovje na veliko skupno akcijo. Zeppelin hoče nastopiti s celo jato zeppelinovcev. Proti komu, ali proti Londonu ali Parizu,

Črnomeljske gospe in gospodične, ki pletejo za vojake.

kljub vsem nepréstanim naporom in velikanskim žrtvam še v naši posesti gorski prelaz Uzsok, ki ga je nasprotnik vedno označeval kot glavni cilj svojih napadov in kot posebno važno točko. Na ostalih frontah so še vršili topovski boji. Situacija je povsodi neizpremenjena. Rusi so začeli novo

pa seveda ni znano. Vojska se nadaljuje brez znakov kake utrujenosti od ene ali druge strani. Minoli teden je prinesel vest, da se pri nas razširi črno-vojniška dolžnost od 42.—50. leta.

Gospodinjstvo.

Čistość v hiši. V času vojne, ko se moramo prav posebno varovati nalezljivih bolezni, treba predvsem paziti na snago v hiši. Zamazano in zaprašeno stanovanje je slabo izpričevalo za gospodinjstvo. Prav pa ni, če stepavamo prah s pohištva, ali pa ometamo pohištvo, podobe in kipe celo z omelcem. Sicer je res, da odpravimo na ta način prah z dotičnih predmetov, toda ta način snaženja ima samo hipen uspeh ter je škodljiv zdravju. Prah, ki ga z ometanjem spravimo s pohištva, se dvigne v zrak, plava po njem, sili naprej, sledi nam po vseh sobah. Odpravili smo ga s kraja, kjer je mirno ležal, povzročili smo njegovo gibanje in mu pripravili pot v pljuča. Prah in dim sta sama na sebi zelo škodljiva pljučam, razun tega pa so v prahu čestokrat strupene snovi, bacili, ki so vzrok raznim nalezljivim boleznim. Marsikdo naleze bolezen potom prahu; to velja posebno za majhna, zaduhla mestna stanovanja, kjer ni dovolj zraka in ne solnca, ki pomori vse strupene kali. Zato pridno ter najskrbneje snažimo svoja stanovanja. Strogo čednih in zračnih prostorov se ogibljeta bolezen in mrčes, prenašalec bolezni. Bodimo pa previdni pri snaženju. Ne otepajmo predmetov nego jih brišimo s čisto ruto, ki jo moramo večkrat strepati. Dobro je tudi včasih prav neznatno zmociti ruto, toliko, da je malo vlažna. Tako poberemo ves prah, ne da bi ga dvignili v zrak. V sedanjih časih je še prav posebno resničen pregovor: Snaga je pol blaga.

Med je prav dostikrat ponarejen. Takoimenovani umetni med pa je lahko prav škodljiv. Najbolj zdrav in tudi gotovo pristen je med v satovju. Tekoči med je le tedaj naraven, ako se vlega pri vlivanju kakor trakovi v posodo.

Zrnato kavo moramo oprati, preden jo pražimo. Vsa umazana je in prašna, to spoznamo na vodi, ki smo v njej prali kavo. Kako daleč so romale vreče s kavo, preden so prišle do nas! Kod povsod so ležale, kaj vse je lezlo po njih v raznih skladiščih. Nekateri sicer trdijo, da oprana kava izgubi nekaj svoje dobrote. Mislim, da to ni res: a če bi tudi bilo, raje imam nekoliko slabšo kavo, samo ako vem, da je čedna.

Bele usnjate rokavice se dobro osnažijo z navadnim dobrim milom. Rokavice natakni na roke. Vzemi čisto, platneno cunjo in jo drgni po ilu, ki mora biti skoraj čisto suho. Če je presuho, ga pomoči samo za hip v vodo. S cunjo, ki si jo

je potem bolj težka, n. pr. kredo, mavec, težec i. dr. Vsaka gospodinja lahko sama poizkusi, ali je moka prosta takih snovi. Vzame naj špirit in vsiplje vanj moko. Če ni popačena z nikako primesjo, bo plavala na vrhu, če jej je primešana kaka rudnina, pa pade rudnina na dno, a čista moka ostane na vrhu.

Slike iz vojne.

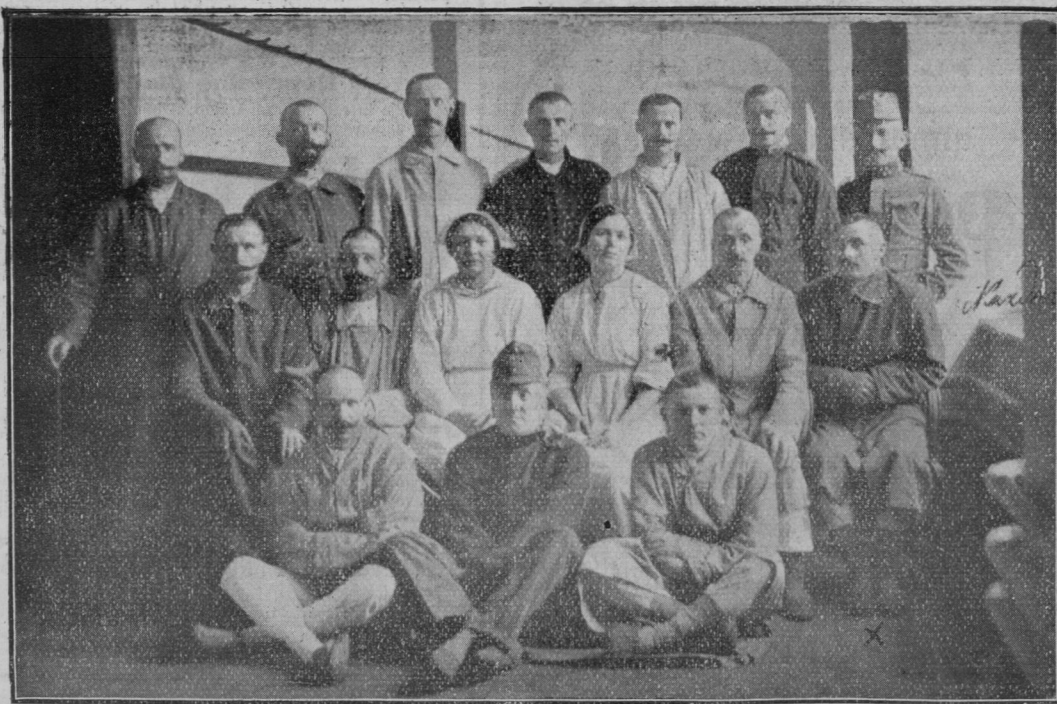
Šopek rož. Ganljivo zgodnico pripoveduje ranjen nemški častnik v nekem mannheimskem listu: „Znanci so mi pri odhodu iz bolnišnice poklonili šopek rož. Vstopil sem ž njim v vlak. V

Štirje bratje vojaki odlikovani: Fran Jenko, Ivan Jenko, Augustin Jenko, Alojzij Jenko.

kupeju sem zagledal sedeti v kotu mlado usmiljenko bledih lic, bolehnega obraza. Na prsih je imela pripeto znamenje izrednega junaštva — železni križ. Molče sem se poklonil ter ji ponudil svoj šopek. Neizmerno mil pa tudi bolesten izraz se ji je pojavil na obrazu, ustnice so se žalostno nasmehnile, črne velike oči so se uprle sanjavo v duhteče rože. Toda ni se ganila in rož ni vzela. Pogledal sem jo in groza me je spreletela: junaško dekle je bilo strašno pohabljen; pri samaritanski službi je izgubilo obe svoji usmiljeni roki. Z menoj vred so to opazili tudi ostali potniki — tako globoko se nas je dojmil prizor, da je zavladovala v kupeju za nekaj trenutkov pravcata grobna tišina. Do smrti mi slika usmiljenke brez rok ne izgine iz spomina.

boril v enem naših slovenskih polkov v vseh onih bitkah okoli Lvova, je bil ranjen in je obležal na bojišču. Njegov oddelek je moral tako hitro menjati svojo pozicijo, da ni bilo časa vzeti ranjenec s seboj in tako se je zgodilo, da je G. prišel v roko prodirajočim Rusom. Le-ti so ga pobrali in ga odnesli na svoje obvezovališče, kjer so ga obvezali. Postregli so mu tudi z „rižnim mesom“. Prav tako, kakor žnjim, so ravnali tudi kar najprijazneje s tremi ali štirimi drugimi ranjenci, ki so jih pobrali na bojišču. Tako je poteklo par ur. Boj je hrnel dalje in naši so s tako silo pritiskali na Ruse, da so le-ti morali začeti umikanje. Tedaj pa je prišel k našim zarobljenim ranjencem ruski častnik in jih vprašal, ali hočejo ž njimi, ali počakajo Avstrijcev. Seveda so izjavili, da počakajo raje svojih, in tako so jim Rusi želeli skorajšnje ozdravljenje, se poslovili prijazno od njih in se umaknili. Komaj dober četrť ure pozneje je bil G. s svojimi soujetniki že zopet med svojimi avstrijskimi tovariši.

Rezervna bolnišnica v Pragi na Češkem; med njimi X Jozef Simčič, goriški Slovenec.

drgnila po milu, odrgni rokavice, in madeži bodo izginili. Na ta način snažiš lahko tudi bele usnjate čevlje, ki jih nabasaj prej s papirjem ali čim drugim, da ne izgube oblike.

Popačena moka. Brezvestni trgovci pridelujejo moki tudi razne rudninske snovi, zato da

ležim v ruski bolnišnici s tremi ranami: na glavi, na desni strani prsi in na desni nogi. Bolnišnica je moderno urejena. Negovanje je tako dobro, kakor si je le možno misliti. Posebno neka dama, soproga zdravnika-šefa, se trudi na požrtvovalen način, da pomaga povsodi. Sedaj sem izven vsake

Sveti Peter in vojna poročila. Po neki bitki na Kavkazu je prispela pred nebeška vrata truma ruskih vojakov. Krščanske duše so hotele v večni raj. Dolgo so trkali ruski vojaki, preden so se odprla vrata, kajti sv. Peter je bil ravno slabe volje. Strogo jih je pogledal: „Kdo ste, odkod, kaj hočete?“ Duše so odgovorile: „Ruski vojaki smo, padli smo za sveto pravoslavno vero.“ Sveti Peter se je začudil, ter je pričel šteti gosto trumo krščanski duš, ki so ponižno čakale, da jih spusti v nebesa. Naštel jih je 800. Obraz se mu je zresnil, zaloputnil je vrata ter stopil v pisarno po uradne izkaze. Našel je ruske in turške časopise. Jezno so se mu bliskale oči, ko je z ruskim in turškim komunikejem v roki zopet stopil pred rusko trumo. „Faloti, lažnivci!“ je zagrmel na prestrašene. „Ali menite, da se boste vkradli v nebesa? Vi niste padli, vi ste ujeti!“ Bojazljivo so pričele duše ugovarjati: „Sveti Peter, vsi smo padli, ubiti smo bili od dušmanina. Le kakih 200 naših tovarišev je bilo ujetih.“ Tedaj je stopil sv. Peter še bolj razburjen tik pred nje. V desni je vihtel poročilo ruskega, v levi pa komunike turškega generalnega štaba. In s povzdignjenim glasom jim je čital rusko poročilo: „Turki so imeli velike izgube, na naši strani pa jih je padlo le 200.“ In čital jim je turško poročilo: „Sovražnik se je v divjem begu umaknil; 2000 ruskih vojakov smo zajeli.“ „Tu imate črno na belem, da ste goljufi,“ se je togotil sveti Peter in vse prošnje so bile zamanj.

Književnost.

Rapè Andrej: Mladini. V. zvezek z 2 slikama. Ljubljana 1915. Izdalo in založilo „Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani“. Natisnila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Cena vezanega zvezka K 1, s poštnino 16 h več. Naša izvirna mladinska literatura je že precej bogata po številu, a zelo ubožna po dobroti svojih knjig. Rapè jo izkuša izboljšati. Izdal je zopet knjigo 10 povesti za mladino. — Če bi bila njegova pripovedna tehnika manje izumetničena, pripovedovanje prosto sentimentalnosti in banalnih slučajnosti, bi bila knjiga boljša. Toda Rapè piše živahno in gladko, zato bo knjiga dobrodošla. Tiskovnih hib bi v toli tenki knjigi ne bilo treba. Priporočamo to-le knjižico staršem, da jo kupijo svojim otrokom. Ustrežejo dvema: deci in založniku.

Ali ste že darovali za „Rdeči križ“?

Za bojno črto na francoskem bojišču delajo črnovojniki nove strelske jake, ki jih z betonom in lesom utrjujejo.

Raznoterosti.

Prejšnji papež Pij X. in sedanja vojna. „Echo de Paris“ prijavlja zanimive članke o pokojnem papežu in njegovem drž. tajniku. V člankih je povedano, da sta Pij X. in kardinal Merry del Val bila že več let prepričana, da pride do vojne. Že 1. 1912. in 1913. je papež Pij X. skoraj vselej, kadar je bil kardinal Merry del Val pri njem, začel govoriti z besedami: „Svetovna vojna je neizogibna“. Dostikrat je papež tudi rekel: „Leta 1914. bo začela najhujša vojna, kar jih je svet kdaj videl“. Tudi med poročanjem kardinala Merryja je včasih papež naenkrat zaklical: „To nima nobenega pomena za to, kar nam prinese 1. 1914.“ To papeževo naziranje je pač izviralo iz dobrih informacij, ki so mu jih pošiljali njegovi diplomatični zastopniki in drugi zaupniki.

Sprejmeta se za takojšnji nastop za Bosn. Krupo dva izurjena, zanesljiva

KOVAČA

Povpraša naj se pri tvrdki Samohrd & Lončarič, Ljubljana, Gledališka ul. 7.

Zaročne, poročne in vsakovrstne druge prstane ima v veliki izbi trdka H. Suttner v Ljubljani štv. 5. — Nizke cene! — Postržba točna in solidna! — Oglejte si zalogo ali pa pišite po cenik, ki ga dobite zastoj in poštne prosto!

SUKNO PERILO OBLEKE ČEVLJE OŠTANKE

In razno blago pošilja po najnižjih cenah
Jugoslovanska razpošiljalna
R. STERMECKI v CELJU, št. 341
Štajersko.

Zahtevajte zastoj cenik s slikami čez tisoče stvari. Pri naročilih iz Amerike, Nemčije in Balkana treba denar naprej poslati.

18

Redka prilika!

Pristen 14 karatni zlat prstan za samo K 3.—

Da našo tvrdko povsod seznanimo, pošljemo vsakomur 14 karatni zlat prstan uradno preizkušen z imitiranim briljantom za gospode in dame za reklamno ceno samo K 3.— in poština 70 h. Prstan stane sicer K 8. Pošilja po pozetju razpošiljalna **Perfekt, Wien VII.** Neustiftgasse 137/135.

Priporočamo sledeče knjige:

Dr. Velimir Deželić: „V službi kalifa“, zgodovinski roman. Prevel Starogorski. Broširan izvod 2 K, vezan 3-20 K.

Rado Murnik: „Lovske bajke in povesti“. Vezano 2 K (za nenaročnike in po knjigarnah 2-50 K).

Milan Pugelj: „Mimo ciljev“. Vezano 2 K (za nenaročnike in po knjigarnah 2-50 K).

Cvetko Golar: „Kmečke povesti“. Vezano 2 K (za nenaročnike in po knjigarnah 2-50 K).

Najden zaklad tvori današnja priloga „Srečkovnega zastopstva“ v Ljubljani za marsikoga, ki se bode odzval v istej se nahajajočem vabilu sreče. Sreča še biva na svetu in je naklonjena vsem, ki zaupajo in verujejo vanjo. Ko torej danes vsakemu ponuja svojo roko, naj se ji nihče ne odtegne.

Po vsaki fotografiji
napravimo
umetniško dovršene

POVEČANE SLIKE

v vsaki velikosti.

Povečane slike 42x53 cm stanejo samo 16 K.

Naročila sprejema upravništvo
TEDENSKIH SLIK v Ljubljani.

508

Čuvajte se peg!

Vaše obličje

bo krasno, čisto in fino kakor alabaster. Pike, pege, izpuščaje, rdečico obličja in nosu, sive in rumene lise in vsak neprijeten nedostatek odstrani z jamčenim v 4 dneh „Vladičca balsamin“. Steklenica K 2-20. Rationell bals. milo K 1-20. Učinek je opaziti že po enkratni rabi.

Neprijetne dlačice

z obličja in rok odstrani trajno in brez boleti v 3 minutah edini z jamčenim neškodljivi „Sattymmo“. Stekl. K 2-50.

Bujno polnost krasno oprsje

doseže vsaka slabotna dama v treh tednih. Učinek z jamčen. Neštevilni zahvalni in priznalni dopisi zdravnikov in dam so na razpolago: Uspeh se vidi že v 6 dneh. Edino krepi in osvežujoče sredstvo. Cena 1 steklenice univerzalnega sredstva Et-Amille z navodilom 5 K. K temu posebni kremni izvleček „Vladičca“. K 2-—.

Nikako izpadanje las, nikake luskin!

Poarine lasna mast

oživlja in krepi lasne korenine tako, da se lasje in brki krepijo in dobivajo krasno rast. Uspeh z jamčen. Lonček 4 K, manjši 2 K, Prodaja in pošilja edino ord. kosmetični laboratorij

W. Havelka, Praga-Vršovice št. 752.

Tisoč in tisoč priznanj in zahval.
(Pozor na razna iz tujine priporočena slaba in draga sredstva.) Za uspeh naših izdelkov se jamči.

„BALKAN“

trgovska, spedijska in komisijska delniška družba.

Podružnica: Ljubljana, Dunajska cesta 33.

Centrala: Trst.

Telefon štev. 100.

Postrežba točna.

Mednarodna spedicija, spedicije in zacaranje vsake vrste, prevažanje blaga, skladišča in kleti. Prosta skladišča za redni užitni podvrženega blaga. Najmodernejše opremljeno podjetje za selitve in prevažanje pohištva v mestu in na vse strani s patentiranimi pohištvenimi vozmi. Shranjevanje pohištva in blaga v suhih posebnih skladiščih. Omotanje itd. Spedijski urad, generalni zastop in prodaja vozništev: „Dalmatie“ delniške parobrodne družbe v Trstu. Brzovozne proge Trst-Benetke in obratno, ter Trst-Ancona parobrodne družbe D. Tripovich & Co., Trst, Avstrijskega Lloydja, Cunard-Line za I. i II. razr. Naročila sprejema tudi blagovni oddelek „Jadranske banke“.

Zgornje cene.

Velika svota denarja 491

se zamore naključiti vsakomur, ki postane naš naročnik. Brezplačna pojasnila pošilja Srečkovno zastopstvo 3, Ljubljana.

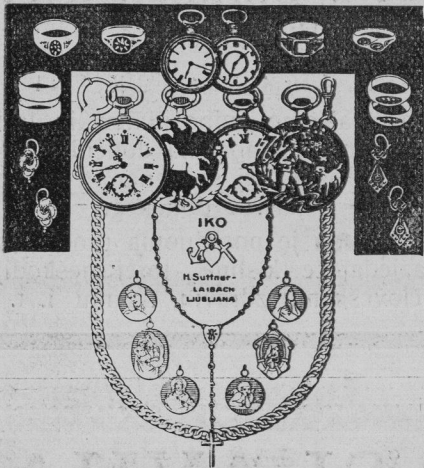
Modistka
MINKA HORVAT
Ljubljana, Stari trg 21

pi iporoča cenj. damam svojo zelo povečano zalogo damskih slavnikov in otroških čepic. Popravila najfineje in najceneje.

503

Najcenejša ura ni navidez cena bazarska ura, ki se hitro pokvari in imate z njo vedno stroške za popravila, marveč trajno dobro idoča, zanesljiva švicarska ura, ki zaleže tri slabe bazarske ure. Svetovno znano je, da dobavlja trgovina z urami firma **H. Suttner v Ljubljani št. 5**, le najtočneje idoče, trpežne švicarske ure po originalnih tovarniških cenah.

Krasen cenik s tisoč podobami zastonj in poštine prosto.

484

Štev.		
410	Patent Roskopf ura, idoča 36 ur . . .	K 4:10
698	Niklasta cil. rem. ura	5:50
719	Srebrna remontoarna ura	7:80
721	Srebrna remont. ura, 6 rubinov . . .	11:50
723	Srebr. cil. rem. ura, 6 rub. močne pokr. .	11:70
727	Srebrna rem. ura, 6 rubinov, grav. kolesje, močne pokrove	12:—
748	Srebrna rem. ura, dvojen plašč . . .	13:50
38	Amer. duble zlata verižica mod. fazona .	5:60
	Niklasta verižica	1:—
556	Dolga srebrna ženska verižica, 150 cm dolga, masivna	5:—

Razpošilja po povzetju ali proti naprej vposlanem znesku. Če kaj ne ugaja, se vrne denar.

H. SUTTNER
le v Ljubljani št. 5.

Ta tvrdka nima nobene podružnice.

Lastna tovarna ur v Švici. Znamka „IKO“ slovi po celem svetu.

Glavno zastopstvo tovarne ur „ZENITH“.

Svetov. eksp. trgov. z boljšimi urami.

Živci, ki spravijo v obup.

Večina bolezni, katerih vzroka si ne vemo razlagati, so posledica slabotnih živcev. Številna motenja pridejo kar naenkrat, da ne vemo od kod, bolezen sledi bolezni, da ima človek slabih živcev na leto 365 bolezni. Živčevje je utrujeno in pojavljajo se razni znaki: tresenje udov, bolečine v mišicah, neobčutljivost kože na nekaterih mestih, slaba volja, obupanost, nemir slabo prebavljanje, utrujenost in mnoge druge slabosti, ki so znak slabih živcev. Ne jemljite teh svarilnih znakov narave lahkomišelnost, kajti

živčne bolezni
ujedo
mozeg življenja!

Živčna slabost, ki je ne zdravimo, postaja vedno hujša in je končno vzrok popolnega omaganja. Kakor sol in začimbe spodbujajo tek, tako vplivajo prave kola-tablete oživljajoče na živce.

Kaj pomaga zoper to?

Kola regulira prehrano, spodbuja želodec, pospešuje prebavo in zasluži v resnici ime „razdiralec bolezni“, ker napravi telo od porno in zmožno, da bolezni lažje premaga. Kola daje moč in življenje in telo pomlaja. Jemljite nekaj časa Kola in videli boste, kako Vam bo dobro storilo. Popolnoma sem prepričan o tem, da Vam Kola pomagati mora in pošljem Vam popolnoma brezplačno poskus. Jamčim, da prave Kola tablete ne vsebujejo nikakih škodljivih stvari in torej ne morejo škodovati. — Profesor dr. Monnet, profesor Manossein, dr. Davidoff in mnogi drugi svetovnoznani zdravniki so se izrekli zadovoljivo o učinku pravih Kola tablet. Čisto brezplačno priložim poskusni pošiljavi tablet še poučno in zabavno knjigo, ki Vas pouči o vsem znanja vrednim. Zahtevajte še danes brezplačen poskus, pišite dopisnico in naslovite jo na

Heilige Geist-Apotheke
Budapest VI. Abt. 427.

IVAN JAX IN SIN

LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA 17.

priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev, koles, pisalnih strojev in strojev za pletenje (Strickmaschinen).

Brezplačen pouk v vezenju. - Tovarna v Lincu ustanovljena 1867.

Zahtevajte cenik, ki ga dobite brezplačno in poštine prosto.

Odlikovan na razstavi v Radovljici leta 1914 s častno diplomo in svetinjo I. vrste.

BRINJEVEC

najfinejše vrste, posebno priporočljiv proti kužnim boleznim, se dobi

pri Gabrijelu Eržen, Zapuže pošta Begunje pri Lescu, Kranjsko.

Cene zmerne. Za pristnost jamčim.

Obnovite naročnino takoj, sicer smo vam primorani ustaviti list!

KMETSKA POSOJILNICA

R. Z. Z. N. Z.

obrestuje hranilne vloge po

Hranilnih vlog: dvajset milijonov. Popolnoma varno

4³ 0
4 0

LJUBLJANSKE OKOLICE

V LJUBLJANI,

brez vsakršnega odbitka

naložen denar.

Rezervni zaklad: nad pol milijona.

GRESCES FORTIS

SANATORIUM EMONA
ZA NOTRANJE IN KIRURGIČNE BOLEZNI.
PORODNIŠNICA.

LJUBLJANA, KOMENSKEGA ULICA 4
SEF. ZDRAVNIK PRIMARIJ DR. FR. DERGANČ

GRITZNER

šivalni stroj

najboljši in nedosežen v trpežnosti za **rodbinsko in obrtno rabo**. Šiva, veze (štika), maši (krpa) nogavice in perilo. Poduk brezplačen v hiši.

Lahek tek.

Času primerna darila.

10letna garancija!
3 milijone žev rabi.
1/2 stoletja obstoj.

Najkrasnejše opreme.

Edina tovarniška zaloga šivalnih strojev

JOS. PETELINC

LJUBLJANA, SV. PETRA NASIP št. 7

za vodo, blizu frančiškanskega mostu
levo 3. hiša. 488

Za vojake!

Toplo perilo, pletene telovnike, rokavice ter nepremočljive spalne vreče in druge vojaške potrebščine.

Za gospode!

Klobuke, perilo, kravate i. t. d.
Zadnje novosti pravkar došle.

Modna in športna trgovina
za gospode in dečke

J. KETTE

LJUBLJANA, Fran Josipa c. 3

Mazilo za lase

varstv. znamka Netopir
napravi g. Ana Križaj v Spodnji
Šiški št. 222 pri Ljubljani. Dobi
se v Kolodvorski ul. 200 ali pa
v trafiki pri cerkvi. V 3 tednih
zrastejo najlepši lasje. Stekl. po
2 in 3 K. Pošilja se tudi po pošti.
Izorno sredstvo za rast las.
Za gotovost se lamči.
Zadostuje steklenica.
Spričevala na razpolago.

PRIPOROČA SE

UMETNA KNJIGOVEZNICA

IVAN JAKOPIČ,
LJUBLJANA.

MORANA

je najbolje darilo trpečemu vojaku.
Reši ga in brani nadležne golazni:
uši, stenic in vsakega mrčesa. Izvrstno
sredstvo je tudi proti ozeblini, hrastam
in vsaki kožni bolezni. — Naroča se:

M. Skrinjar, Trst

Via Castaldi 4. I. 483

Cena: Liter 4 K. 1/2 12 K. 1/4 11 K.

Da olajšamo odpošiljatev in troške,
pošljem naravnost na dotični stan vo-
jaka. Pošlje naj se denar in natančen
naslov dotičnega.

Morana je popolnoma prosta vsake
razjedajoče kisline, torej neškodljivo
človeškemu zdravju, tkanini i. t. d.

»SLAVIJA«

VZAJEMNO ZAVAROV. BANKA V PRAGI.

451 REZERVNI FONDI K 65.000.000.—

Izplačane dohodnine in kapitalije K 129.965.804.25.

Ividend se je doslej izplačalo nad K 3.000.000.—

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države

z vsekozi slov. narodno upravo.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraz-
novrstnejših kombinacijah, pod tako ugodnimi pogoji,
kakor nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno

zavarovanje na doživetja in smrt z manjšajocimi se

vplačili.

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim ško-

dam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in naj-

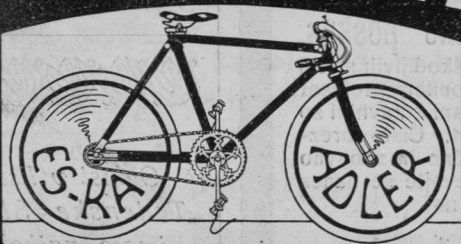
kulantneje. — Uživa najboljši sloves, koder posluje.

ZAVARUJE TUDI PROTI VLOMU.

Vsa pojasnila daje: „Generalni zastop vzajemne

zavarovalne banke Slavije v Ljubljani“.

GORČEVA

KOLESA PRIZNANO NAJ-
BOLJŠA SEDANJOSTI X

A. GOREC

LJUBLJANA MARIJE TERE:
ZIJE CESTA št. 14 NOVI SVET
NASPROTI KOLIZEJA ZAH-
TEVAJTE PRVI SLOV. CENIK
BREZPLAČNO

V sedanjem času najzdravljivejša in najcenejša pijača je: Novi Silva vrelec
pošta Guštanj, Koroško. Razpošilja se po povzetju.

POZOR!

Nova „SILVA“ slatina močno
mozira in ostane čista in dobra!
Zahtevajte jo povsod! 485

Cena: 25 3/8 l steklenic 5 K, 25 1/2 l steklenic 9 K, 50 1/2 l steklenic 11 K
s steklenicami in zabojem vred, ki se nazaj vzameje v račun.

DRAGOTIN HRIBAR

457 TISKARNA IN KNJIGOVEZNICA

LJUBLJANA, DUNAJSKA C. 9.

Izvršuje vsakršna v njeno stroko spadajoča
naročila ukusno in po najzmernejših cenah;
nadalje priporoča svojo zalogo vseh s 1. avgus-
tom 1914 pri sodiških vpeljanih obrazcev za
civilno-pravno postopanje v slov. in nemškem
jeziku, kakor tudi vse obrazce za obč. urade,
cestne odbore, gg. odvetnike, c. kr. notarje itd.

Naročnina za list »Tedenske Slike«; za Avstro-Ogrsko: 1/4 leta K 2.50, 1/2 leta K 5.— celo leto K 10.—; za Nemčijo: 1/4 leta K 3.50, 1/2 leta K 7.—
celo leto K 14.—; za ostalo inozemstvo. celo leto fr. 16.80. Za Ameriko letno 3.25 dolarjev. Naročnina za dijake in vojake celoletno 8 kron.
Posamezne šteč. 20 vln.

Uredništvo in upravništvo: Frančiškanska ulica št. 10, I. nadstropje.

Izdajatelj in odgovorni urednik Dragotin Mohar.

Tiskal Dragotin Hribar v Ljubljani.